

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Onderzoeksjournalistiek: een definitie?

FET-journalisten verdedigen autonomie

Redactie De Lloyd niet ontevreden

Verzekering
beroepsaansprakelijkheid:
Betaal (hernieuw) nu uw premie 2001.
Info op p. 11.

Een geslaagde start als zelfstandige !

U wilt een eigen zaak beginnen of een
vrij beroep uitoefenen?

Dan weet u natuurlijk graag wat u te
wachten staat, hoe uw sociaal statuut in
mekaar zit, welke uw rechten en
plichten zijn!

Wilt u deskundige begeleiding en advies
bij de start en de groei van uw zaak?

Wij helpen u graag met de administratieve
voorbereiding van uw zelfstandige

beroepsactiviteit en dit nog steeds
aan de laagste
administratiekosten, 3 %.

Wilt u hierover meer inlichtingen, eenzel
dan niet en bel ons vandaag nog!

Fonne Bauwens
hoofd communicatie en marketing
Tel. 03-829 23 80
Hoofdzetel: Sneeuwbeslaan 20
2810 Antwerpen-Wilrijk

ASKZ sociaalverzekeringsfonds
uw ideale partner

U kan ook terecht op een van onze vestigingen

8300 AALST
Oerbestraat 123
tel. 053-21 38 58
fax 053-77 76 12
Dirk De Meer

1180 VORST
Gen. Duynhovenl. 58/9
tel. 02-333 27 38
fax 02-333 27 28

3500 HASSELT
Kunstaan 16
tel. 011-24 84 30
fax 011-23 18 71
Maereel Beemans

2500 LIER
Bastuulvest 8
tel. 03-481 84 34
fax 03-481 84 48
Frieda Weyns

6300 ROESELARE
J. v. Antwerpenstr. 8/A
tel. 061-24 88 27
fax 061-24 00 64
Philippe Delanoye

3000 BRUGGE
Langestraat 21
tel. 050-83 60 28
fax 050-34 81 34
Huub Baert

6200 DENDERBONDE
Noordlaan 148
tel. 052-21 82 11
fax 052-22 08 82
Pascal Thuy

6500 KORTRIJK
Grote Markt 18
tel. 069-21 88 21
fax 069-21 88 28
Rudy Roussel

2800 MECHELEN
Van Benedenl. 73
tel. 015-40 42 40
fax 015-40 42 41
Jan Paschet

8100 ST.-NIKLAAS
Pezantstraat 68
tel. 03-780 74 60
fax 03-780 74 48
Pascal Thuy

1140 BRUSSEL
Terwylenslaan 463
tel. 02-773 18 40
fax 02-773 18 00
Lise Vito

6000 GENT
F. Laurentplein 17
tel. 09-284 12 20
fax 09-284 12 13
Johan Jongbloet

3000 LEUVEN
Brewverestraat 3
tel. 018-24 11 31
fax 018-28 06 64
Stef V. Attenhoven

6400 OOSTENDE
Ieperstraat 10-12
tel. 068-66 28 07
fax 068-66 28 88
Rita DeBoeye

2300 TURNHOUT
Petersstraat 100
tel. 014-40 02 60
fax 014-40 02 64
Michel Celis

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

5 december 2000, nummer 22
Verschijnt veertiendaags

Redactieraad

Laurent Coppens
Pol Deltour
Farid El Mabrouk
Wout Pittoors
Luc Standaert
Luc Vanheerentals

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Antwerps pershuis
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Abonnementen

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Steenkoolkaai 9 b
1000 Brussel
Tel. 02/229.14.70
Fax 02/223.02.72
vj@belgian-journalist.be

Abonnementprijs:

3.200,- Bef per jaar
1.500,- Bef per jaar voor leden van de
Association des Journalistes Profes-
sionelles (A.J.P.), Vereniging van de
Journalisten van de Periodieke pers
(V.J.P.P.) en studenten.

Vormgeving

Jo Klaps
Drukkerij Sansen

Publiciteitsregie:

Media Selling Place BVBA
Lambermontlaan 170
1030 Brussel
Tel 02/241 55 55
Fax 02/241 55 33
media.selling@euronet.be

Drukkerij

Publiwest N.V.
Drukkerij Sansen
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

Allemaal even bijzonder

Wat een onzin is dat toch, met die zogenaamde onderzoeksjournalistiek. Zelfs van de term bijzondere journalistiek krijgen wij hier de wubbes. Alsof er ook 'gewone', en dus per definitie minderwaardige journalistiek zou bestaan. Alsof er journalistiek mogelijk zou zijn waar níet een minimum aan onderzoek tegenover staat. Chris De Stoop in Doel, Zinzen in Zinzen en Douglas De Coninck in De Morgen doen toch gewoon maar hun werk, wanneer ze eigenzinnige vragen stellen of vlijmscherpe conclusies trekken. Bij alle journalistiek komt hoor en wederhoor, check en dubbel-check, kortom een minimum aan kritische afstand kijken - anders is het simpelweg geen goede journalistiek. Is het sowieso geen journalistiek.

Natuurlijk is sommig journalistiek werk intensiever dan ander. Aan het schrijven van een politiek sfeerverhaal (neemt al snel drie dagen) werk je langer dan aan een paginagroot interview (1 dag) dan aan het verslag van een persconferentietje (halve dag). Een reisreportage neemt sowieso meer tijd in beslag dan het verslag van een voetbalwedstrijd. Maar maakt dat het ene tot onderzoeksjournalistiek en het andere niet? Is het ene daarom bijzonder en het andere gewoon? Nee toch. Laat ons de kinderen gewoon bij hun naam noemen: journalisten zijn nu eens reportagemakers, dan interviewers, dan weer verslaggevers. En allemaal zijn ze even bijzonder.

Aan de hoofdredacties komt het toe te beslissen in welke journalistieke producties minder of meer geïnvesteerd wordt. En aan de directies is de taak om de nodige middelen hiervoor ter beschikking te stellen. Dat, met het volste respect voor de redactionele vrijheid, die het best in formele redactiestatuten wordt vastgelegd. Als een redactie op zekere dag dus ook eens een met de uitgever goed bevriend politicus wil uitkleden, moet dat kunnen. En als een verslaggever plots allerlei onfrisse dingen opgraaft in de zakelijk-economische achtertuin van de directeur-generaal, moet dat evengoed op antenne of in de krant. Het is in dat licht niet slecht dat de redactie van de Financieel-Economische Tijd zich schrap zet tegen de opname van de krant in een van de grote mediaconcerns. Perfectie is natuurlijk aan niemand besteed, maar intussen staat de FET wel garant voor de meer afstandelijke kijk op het Economisch Complex. Goede journalistiek, kortom.

Pol Deltour

foto: Johan Van Cutsem

Inhoud

Actueel

VWJ steunt redactie FET in strijd voor redactionele onafhankelijkheid **5**

Column

Dat zijn uw zaken niet! **5**

Dossier: Onderzoeksjournalistiek

Onderzoeksjournalistiek: een dure aangelegenheid **6**

Een dwarsdoorsnede van het Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek **7-8**

U.S.A. Een bron van inspiratie? **9**

De Kroonprinsen: familiale opvolging nog vaak in taboesfeer

14de Kamer milder gestemd voor journalisten **10**

Europees Hof laakt inperking gerechtsverslaggeving

Zich verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid: een aanrader **11**

Actueel

De Lloyd in Duitse handen: redactie positief **12**

Verschijning Het Vrije Waasland niet voor morgen

Vlaamse Geschillenraad: VRT-journalist mag Tom Steels vragen stellen in het Frans

Mens achter het nieuws

Tine Heddebouw: Vrouwen en mannen vullen **13**

elkaar aan - dat maakt het werk zo boeiend

Actueel

Journalisten centraal bij steun aan Franstalige pers **14**

Jobbank

14

Nieuws uit de verenigingen

15

Onder Embargo

15

Coverfoto: Johan Van Cutsem

Een goed (onderzoeks)journalist benadert de wereld met oog voor details, met zin voor de exacte scherpstelling.

VWJ steunt redactie FET in strijd voor redactionele onafhankelijkheid

Pol Deltour

Informeel was al langer geweten dat de Vlaamse Patroonsorganisatie de FET in de etalage had gezet. Dat had naast De Persgroep en Roularta ook een consortium van de VUM en het Nederlandse Financieele Dagblad ertoe aangezet een bod te doen van 2,7 miljard. Opvallend: als de FET-redactie zich dan toch bij een overname zou moeten neerleggen, lijkt haar voorkeur naar het VUM-consortium uit te gaan. Niet voor niets waarborgde VUM-topman Thomas Leysen de FET absolute onafhankelijkheid. "Ons consortium is niet gedreven door het opleggen van synergieën of het forceren van samenwerking", aldus Leysen in de FET van 25 november jl.

Concentratie

De VJ verspreidde intussen een mededeling waarin ze haar tevredenheid uitdrukt over de beslissing van de VEV-top om een mogelijke verkoop uit te stellen. "Samen met de redactie van de FET, is de VJ beducht voor de alsmaar voortschrijdende concentratietendens in de mediasector. Het resultaat hiervan is dat ook de nieuwsvoorziening alsmaar meer in handen komt van een beperkt aantal economische groepen. Deze toenemende greep van bepaalde zakelijk-commerciële belangen op de redacties dreigt een zware hypotheek te leggen op de kwaliteit en de onafhankelijkheid van het journalistieke werk."

De VJ eist verder dat het voltallige personeel van het uitgeefbedrijf tijdig en volledig op de hoogte gehouden wordt van alle verdere stappen die de huidige eigenaars rond een mogelijke herstructurering zouden willen zetten. Een dringend af te sluiten redactiestatuut moet intussen "waterdichte schotten installeren ter vrijwaring van de redactionele onafhankelijkheid".

foto: Wouters & Fasseur

Op de Brusselse en Antwerpse redacties van de Financieel-Economische Tijd gonsde het de afgelopen weken van geruchten over de enkele keren dat Christian Van Thillo (De Persgroep) en Rik De Nolf (Roularta) bij de leiding van de krant aan de lijn hadden gehangen om hen slecht uitkomende berichtgeving in de FET te counteren. Degenen die eerder voor andere media werkten, doen daar vanuit hun eigen wedervaringen graag een schepje bovenop. Volgens de FET-journalisten zijn het allemaal voortekenen van wat hen in de toekomst nog veel meer te wachten staat wanneer het Uitgeefbedrijf Tijd in handen zou komen van de tandem Persgroep/Roularta. Een scenario dat tot eind november nog zeer realistisch was. Intussen stelde het VEV, de belangrijkste aandeelhouder in het uitgeversbedrijf, de beslissing tot verkoop wel sine die uit.

Column: Dat zijn uw zaken niet!

Wout Pittoors

Een krachtig maar wijs antwoord kan zeer schoon zijn en van de "wijze" Joz Wijninckx had men kunnen vermoeden, dat hij zo iets zou weten. "Men" is meteen een illusie armer en in dit geval is "men" nogal veel volk. Dat is bijvoorbeeld iedereen, die op de televisie het verslag van de "wijzen" over de moeizame Antwerpse coalitieonderhandelingen volgde en kon zien hoe Joz met een woedend "dat zijn uw zaken niet!" een journalist de neus tot aan de ellebogen afbeet. Dat was dan het antwoord op de vrij onschuldige vraag naar het "waar" en "wanneer" van de volgende gespreksronde. Nog afgezien van de brutaliteit was dit een reactie waarover wij broodschrijvers een flink deontologisch boompje zouden kunnen opzetten. Want al zijn er nog steeds politici die dromen van een louter uit afgestempelde communiqué's bestaande vorm van "informatie", toch zijn het de journalisten die ervoor zorgen dat het nieuws in de krant, op de buis of op de radiogolven geraakt. Zolang die journalisten over voldoende "wijze" bronnen kunnen beschikken, is dat een goede zaak voor de democratie. Bovendien - en dat is niet eens zo'n onbe-

langrijk detail - je zult als reporter maar van zo'n persconferentie terugkeren en aan de baas moeten uitleggen "dat er nog voort onderhandeld wordt maar dat je niet weet waar en wanneer". Hallo Joz ben je er nog? Werd jij in je politieke glorieperiode niet woest van al die valse geruchten en smerige lekken? Hoe kwamen die meestal ter wereld? Precies, door gebrekkige of helemaal geen informatie vanuit de richting van de "mensen die het konden weten". Op dat vlak is er trouwens niet veel veranderd en - sinds de uitvinding van Hertoginnedal door Jean-Luc (de journalisten ver weg in weer en wind achter de grote poort) - niet veel verbeterd.

We hebben dan nog begrip voor de noodzaak van een zekere discretie bij de afwikkeling van politieke onderhandelingen, maar niet voor reacties die blijkbaar stoelen op een soort verachting van ons beroep. Het heeft ons trouwens een beetje verbaasd, dat de door Wijninckx afgebekte journalisten niet feller hebben teruggeslagen. Anderzijds is dat misschien een goede zaak. De collega's hebben zich eigenlijk waardiger getoond dan de "wijze".

Onderzoeksjournalistiek: een dure aangelegenheid

Het is misschien goed om eerst te proberen nader te omschrijven wat er met de begrippen onderzoeksjournalistiek en bijzondere journalistiek wordt bedoeld. Dat is, in ieder geval naar mijn gevoel, niet helemaal hetzelfde. Het werk van een journalist komt er grosso modo op neer dat hij of zij informeert over wat er in de samenleving gebeurt. De journalist beschikt daarvoor over een palet van technieken: van het eenvoudige bericht, over de reportage, het interview en de recensie tot het redactionele commentaar en alles wat daartussen zit. Strikt genomen, komt het daarbij altijd op hetzelfde neer: de journalist moet op zoek naar informatie - in welke vorm die ook wordt gebracht - en die informatie moet juist zijn. Dat geldt op dezelfde manier voor wie, bijvoorbeeld, de persconferentie van een minister verslaat als voor wie de kelders van de justitiepaleizen doorlicht.

foto: Johan Van Cutsem

Hubert Van Humbeeck

Ik wil daarmee zeggen, dat ik de neiging heb om te denken dat 'onderzoeksjournalistiek' - dat de voorbije jaren zeer trendy bijna een mythe is geworden - eigenlijk tot het normale takenpakket van de media behoort. In feite is elke journalist op zijn manier een beetje een onderzoeksjournalist, of hij zou dat tenminste moeten zijn. Bijzondere journalistiek daarentegen, is een ander verhaal. Alweer veralgemenend, zou je kunnen zeggen dat bijzondere journalistiek projecten uitwerkt die normaal niet aan bod zouden komen als de mogelijkheid daartoe niet werd geschapen.

Laat mij wat ik wil zeggen, illustreren met enkele voorbeelden uit de dagelijkse praktijk van Knack. Het behoorde tot het normale werk van Chris De Stoop om enkele reportages te schrijven over vrouwenhandel. Toen hij dat onderwerp wou uitdiepen om er een boek over te maken, trad hij buiten zijn normale opdracht en nam hij - volledig correct - verlof zonder wedde. Het behoort tot het normale journalistieke werk van Filip Rogiers om de politieke ontwikkelingen rond de taalgrens te volgen. Als hij dat thema historisch wil uitwerken, begint hij aan iets wat buiten zijn normale werk staat. Daarvoor moeten dan de mogelijkheden worden gecreëerd - bijvoorbeeld, door hem vanuit het bedrijf de faciliteiten ter beschikking te stellen waarop een journalist normaal een beroep kan doen.

Wat De Stoop en Rogiers in zo'n geval doen, is nog altijd journalistiek. Hun boeken zijn journalistieke producten. Maar het is bijzondere journalistiek omdat ze niet binnen het dagdagelijkse werk van

een redactie tot stand komen - of kunnen komen.

Dat wil niet zeggen dat bijzondere journalistiek altijd tot een boek moet leiden, of slechts mogelijk is in het vooruitzicht van een publicatie in boekvorm. De reeks artikelen die Frank De Moor dit najaar in Knack bracht over de wortels van de Afrikaanse cultuur, kon alleen tot stand komen met een kleine steun van een vereniging zoals het Fonds Pascal Decroos én omdat de auteur van de redactie de kans kreeg om zes maanden aan dat project te werken.

Want, en dat is het punt: bijzondere journalistiek is bijna per definitie een dure aangelegenheid. Dat geldt trouwens ook regelmatig voor onderzoeksjournalistiek - de grenzen kunnen niet altijd scherp worden afgebakend.

Belgische pershuizen zijn geen van allen rijk en ze zijn niet overvloedig bemand. Wij werken op een kleine markt, die bovendien zeer competitief is. Journalisten verdienen in België doorsnee ook niet zoveel dat ze van hun salaris een potje bijeen kunnen sparen om op eigen kosten en zonder hulp een half of een heel jaar uit te trekken voor een bijzonder project. Bijzondere journalistiek is daarom in de meeste gevallen alleen mogelijk met bijzondere steun. Die kan trouwens ook van de persbedrijven zelf komen, die hun verantwoordelijkheid niet altijd uit de weg kunnen gaan. Het is in dat verband goed om weten dat de directie van Knack heeft beslist om per onmiddellijk vijf jonge kandidaat-journalisten aan te werven die onder de leiding van een ervaren collega uitsluitend aan bijzondere journalistieke projecten zullen werken.

Persconferentie met debat

Op maandag 11 december organiseert het Fonds Pascal Decroos haar jaarlijkse persconferentie. Die vindt plaats van 11 tot 14 uur in het gemeenschapscentrum 'De Markten', Oude Graanmarkt 5 te 1000 Brussel. De toegang is vrij. Geïnteresseerden kunnen zich inschrijven via www.fondspascaldecroos.com. Op het programma staat een inleiding door Vlaams minister van Media, Dirk Van Mechelen. Nadien volgt een voorstelling van het jaarverslag van het

Fonds. Dan is er tijd voor een toelichting bij het jaarverslag van de Jury.

Tenslotte wordt een debat 'De toekomst van de bijzondere journalistiek in Vlaanderen' geleid door Prof. Dr. Hans Verstraeten, hoogleraar aan de vakgroep communicatiewetenschappen (Universiteit Gent).

(AD)

Een dwarsdoorsnede van het Fonds Pascal Decroos

Transparantie van het Fonds voor bijzondere journalistiek niet altijd even groot

Het 'Fonds Pascal Decroos voor bijzondere journalistiek vzw' heeft zijn eerste werkingsjaar achter de rug. Tijd voor een doorlichting dus. Bij nogal wat waarnemers levert dat verschillende kanttekeningen op over de manier waarop de werkbeurzen, met gemeenschapsgelden, worden verdeeld. Onder andere het waas van geheimzinnigheid rond de jury die de werkbeurzen toekent, roept vragen op. Ook de eigenlijke rol van de adviesraad is onduidelijk. En is de subsidiëring van het Fonds een onuitgesproken steun aan de uitgevers? De Journalist trok op onderzoek. Zonder een werkbeurs van het Fonds, voor alle duidelijkheid.

Laurent Coppens

In 1998 komen vrienden, collega's en familieleden van Pascal Decroos samen. Ter nagedachtenis van de op 33-jarige leeftijd verongelukte tv-journalist en oprichter van het productiehuis Kanakna Documentary, werd een fonds opgericht. Door het bevorderen van kwaliteits- en onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen wil het Fonds de herinnering aan Pascal Decroos levendig houden en op die manier zijn levenswerk voortzetten. Dat gebeurt aan de hand van werkbeurzen voor journalisten die een project in de sfeer van bijzondere journalistiek willen opzetten. Om zijn werking te kunnen financieren, doet het Fonds beroep op ledenbijdragen en klopt het voor een subsidie aan bij de Vlaamse Gemeenschap.

Na een weldoordachte onderhandelingsperiode slaagt het Fonds erin om vanaf 1999 jaarlijks de niet onaardige som van 7,5 miljoen frank (2,5 miljoen voor de werking en 5 miljoen voor de beurzen) te laten noteren op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. "Een sterk staaltje van lobbying", laat een kabinetsmedewerker zich ontvallen. Niet zozeer de manier waarop het Fonds de gemeenschapsgelden wist te strikken –het staat iedereen vrij om bij de overheid aan te kloppen en er is inderdaad nood aan bijzondere journalistieke projecten in Vlaanderen– maar de door de politici opgezette constructie roept vragen op. Het lijkt er sterk op dat de toenmalige meerderheid ten allen prijze het Fonds Pascal Decroos ter hulp wilde snellen. Alleen het Fonds Pascal Decroos?

Toen de begrotingsbesprekingen 1999 al aan de gang waren, wist het Fonds Pascal Decroos zich te verzekeren van de nodige gelden via een parlementair amendement op het programmadecreet. Dat gebeurde met de steun van o.a. Carl Decaluwé (CVP) en Tuur Van Wallendael (SP). Een programmadecreet, ook wel eens vuilnisbakdecreet genoemd, zou in principe enkel technische wets-elementen mogen bevatten. Een handig instrument om beleidsopties in stilte te realiseren...

Bovendien werd het budget voor het Fonds niet ondergebracht bij 'media' maar werd het bij de Vlaamse minister-president, Luc Van

den brande (CVP) ingeschreven onder de post 'overheidscommunicatie'. Dat vraagt om een woordje uitleg. Koen Van Wichelen, directeur van het Fonds, stelt dat de Vlaamse parlementsleden het project omwille van zijn relevantie zo snel mogelijk wilden steunen. "Op dat ogenblik was er bij 'media' geen financiële ruimte. Op de post overheidscommunicatie was 25 miljoen frank ingeschreven voor een stichting. Het was de bedoeling om via die stichting de mediaruimte voor overheidspublicatie te laten financieren. Blijkbaar waren deze gelden nog niet vastgelegd en konden wij daar een plaatsje krijgen", vertelt Van Wichelen. Dat bevestigt Vlaams parlements lid André Denys (VLD) die als toenmalig oppositielid kritiek uitte op de operatie. "In het kader van 'Vlaanderen Europa 2002' was er meer financiële ruimte voor het communicatiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap. Als de Vlaamse overheid de pers wenst te steunen, dient ze dit op een doorzichtige manier te doen", was de kern van zijn kritiek. Of de gelden voor het fonds Pascal Decroos oorspronkelijk als onrechtstreekse steun aan de uitgevers waren bedoeld, valt niet zwart op wit te zeggen. Wel staat vast dat de subsidiëring aan het Fonds kan uitmonden in onrechtstreekse steun aan de uitgevers. Op zich is dat niet verkeerd, als tenminste die intentie met zoveel woorden wordt neergeschreven. En m.a.w. dergelijke steun niet als een bijdrage voor bijzondere journalistiek aan het grote publiek wordt verkocht.

Werkbeurzen

Het reglement voor het bekomen van een werkbeurs –het Fonds spreekt van spelregels– stelt natuurlijk dat 'de aanvrager op een overtuigende manier moet aantonen dat het project zonder werkbeurs niet gerealiseerd kan worden'. Alleen: biedt dit wel voldoende waarborg om onrechtstreekse steun aan de uitgevers uit te sluiten? Ook al omdat die regel blijkbaar niet wordt toegepast. Neem nu de knappe zesdelige reeks in Knack vanaf 20 september van dit jaar

Dossier Onderzoeksjournalistiek

over Afrika van journalist Frank De Moor. Dit is één van de tot op heden in totaal acht bekendgemaakte projecten die een werkbeurs van het Fonds kregen. De beurs voor het Afrika-project werd op suggestie van de Knack-directie aangevraagd. Ze bedroeg honderduizend frank op een totaal budget van één miljoen frank. De andere negenhonderdduizend frank werden door de uitgever van Knack betaald. Mag de werkbeurs van 100.000 fr. een korting voor de uitgever worden genoemd?

Een ander voorbeeld. Alhoewel de werkbeurs van 90.000 fr. voor Els De Temmerman voor haar aangrijpende boek 'de kinderen van Aboke' ongetwijfeld welkom was, zou haar boek zonder die steun ook verschenen zijn. Bovendien kwam het initiatief voor de werkbeurs vanuit het Fonds Pascal Decroos zelf. Het was het Fonds zelf dat aan De Temmerman vroeg of ze een werkbeurs kon gebruiken. Verwonderlijk, omdat Koen Van Wichelen de functie van het Fonds als een loutere brug omschreef. "Het initiatief moet van de journalist zelf komen", verklaarde Van Wichelen. Op die manier, en dit in combinatie met het waas van geheimzinnigheid rond de jury, wordt het scenario van 'u vraagt, wij draaien' reëel.

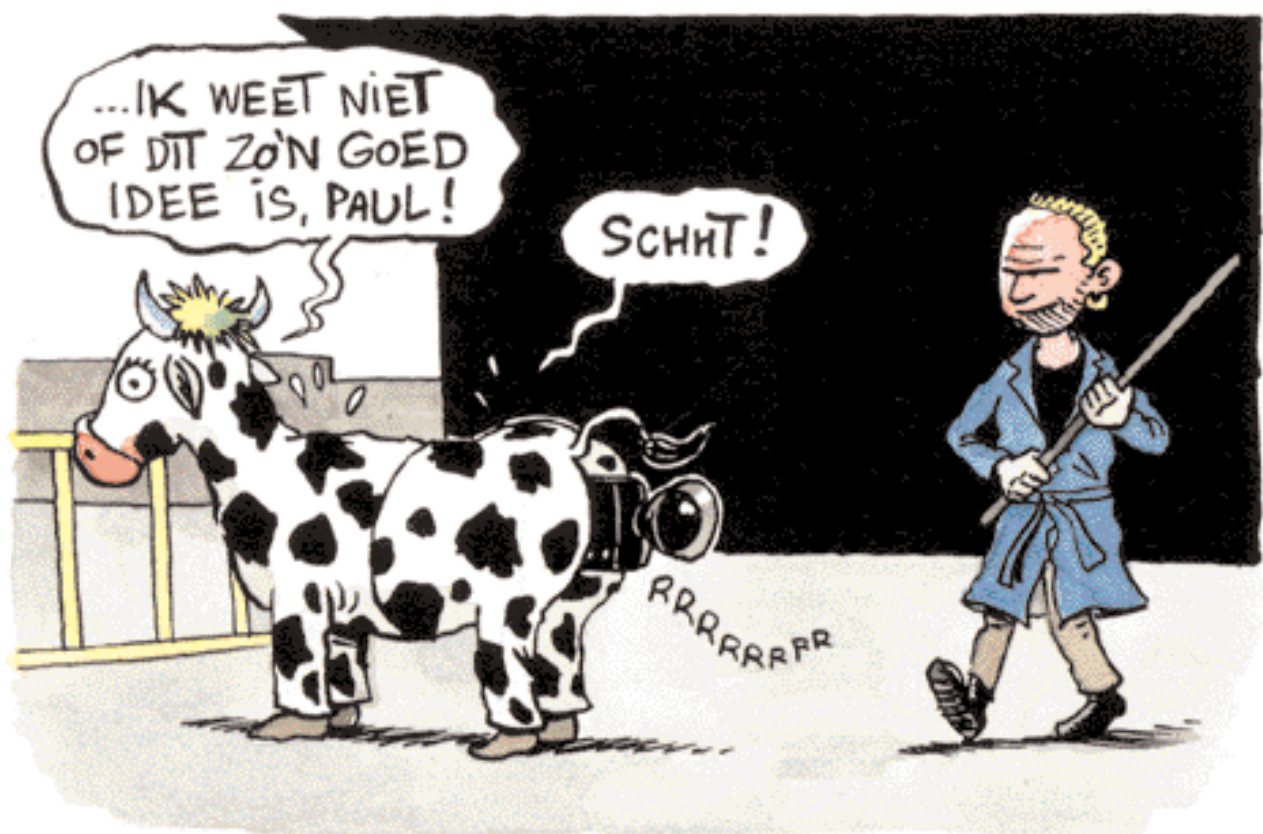
De vierkoppige jury

Het is niet alleen onduidelijk wie uiteindelijk beslist over de samenstelling van de jury maar ook worden de namen van de juryleden niet bekendgemaakt. De bekendmaking kan enkel nadat het mandaat van het jurylid is beëindigd. "De geheimhouding van de vier juryleden sluit elke vorm van belangenvermenging uit", verklaart

Van Wichelen. Juist, op die manier is het bijzonder moeilijk om invloed op de jury uit te oefenen. Maar anderzijds wordt iedere vorm van controle uitgesloten.

Naast de jury beschikt het Fonds over een adviesraad. 'Deze adviesraad bestaat uit een aantal prominenten uit de Vlaamse audiovisuele en schrijvende pers. Zij zorgen voor een inhoudelijke begeleiding', lezen we in de nieuwsbrief november 1999 van het Fonds. Als je weet dat die adviesraad nauwelijks samenkomt, moet de term 'inhoudelijke begeleiding' met een stevige korrel zout worden genomen. "Wegens de drukke agenda's van de leden van de adviesraad verloopt de communicatie tussen hen en het Fonds hoofdzakelijk per brief of e-mail. Daarnaast ontmoet ik regelmatig op individuele basis leden van de adviesraad", verduidelijkt directeur Koen Van Wichelen. "En er zijn ook nog de debatten waarop leden van de adviesraad worden uitgenodigd om het woord te voeren." Ook de leden van de adviesraad kennen de namen van de juryleden niet. Zelfs vanuit die hoek is dus geen controle mogelijk. Op het vlak van de samenstelling van de jury beperkt de taak van de leden van de adviesraad zich tot het voorstellen van geschikte juryleden. 'De jury wordt samengesteld door het Fonds', vermeldt het reglement werkbeurzen. Volgens Koen Van Wichelen is dat de beheerraad van het Fonds en die bestaat uit familie, vrienden en collega's van Pascal Decroos. Volgens de statuten, afgehaald van de website van het fonds, gaat het om 25 personen die tevens allen als oprichter geregistreerd staan. Ook de directeur van het Fonds staat bij de oprichters vermeld.

...ONDERTUSSEN OP DE ANDERLECHTSE VEEMARKT...

U.S.A. Een bron van inspiratie?

Walter De Bock

Per essentie onderzoekt elke journalist in hoeverre de informatie die hij bekomt ook overeenstemt met de feiten. In die zin bedrijft elke journalist dagelijks onderzoeksjournalistiek. Er bestaan dan ook bij mijn weten geen deugdelijke criteria die toelaten om onderzoeksjournalistiek als een aparte soort nieuwsgaring te bestempelen. Het is namelijk in de meeste gevallen niet de journalist zelf die bepaalt over hoeveel tijd over hoeveel tijd hij kan beschikken om nieuwsfeiten te verifiëren. Die beslissing ligt grotendeels bij de hoofdredacteur en de mediabaas.

En dat cruciale beslissingsrecht -de vraag hoeveel tijd we krijgen om een bepaalde hoeveelheid informatie te verifiëren- glijd momenteel nog sneller dan ooit tevoren uit handen van de journalisten.

Iedereen kent en ziet dagelijks hoe dat komt. Niet alleen neemt het absolute nieuwsaanbod elke dag exponentieel toe. Ook de snelheid waarmee al die informatie circuleert en vaak deskundig wordt gemanipuleerd, plaatst de journalist die meer en beter wil verifiëren met de rug tegen de muur.

De explosie van de informatie is vanuit democratisch oogpunt potentiëel een enorme stap vooruit. Op voorwaarde dat alle journalisten, die dit wensen, in de eerste plaats meer tijd krijgen. Tijd om zelf op het terrein verklaringen en beweringen te toetsen, tijd om

meer databanken te kunnen raadplegen, tijd om met de burgers over hun ervaringen te praten en in het zakenleven en de politiek meer transparantie te brengen.

De geïntegreerde mediawereld is de jongste jaren in een blitz tempo uitgegroeid tot een niet te onderschatten machtsfactor. Vooral de concentratie in deze sector heeft de journalisten in een totaal nieuwe positie geplaatst. Dat verplicht ons misschien in de toekomst om, zoals heel wat van onze Amerikaanse collegas, nauwere samenwerkingsvormen met de universiteiten op te zoeken. Een dergelijke alliantie heeft alvast het voordeel dat dat ze minstens voor een deel ontsnapt aan politieke en commerciële belangen en dat kan de redactionele onafhankelijkheid niet schaden. In de V.S. zijn er al heel wat dergelijke soms al nauwe samenwerkingsvormen tot stand gekomen tussen universiteiten en organisaties van journalisten. Zo kunnen journalisten putten uit rijke academische ervaring, nauwer in relatie komen met experts op alle domeinen en toegang krijgen tot alle soorten databanken die in België -behoudens uitzonderingen- nog moeten aangeboord worden. Heel wat fondations maar ook universiteiten in de V.S. financieren overigens tal van journalistieke projecten. In afwachting van wat meer dergelijke projecten bij ons kan de V.S. op dit punt alvast een bron van inspiratie zijn.

De Kroonprinsen: familiale opvolging nog vaak in taboesfeer

Het is een misvatting dat onderzoeksjournalistiek altijd in de gerechtelijke sfeer zou moeten liggen. Veel van de beste onderzoeksjournalistiek die in de Vlaamse pers wordt gepleegd, zit in de economische sfeer. Isabel Albers, Pascal Sertyn en Stefaan Michiels en kregen begin dit jaar de Dexia-prijs voor economische journalistiek, maar zelf vonden ze dat ze onderzoeksjournalistiek hadden gepleegd."

Isabel Albers, Stefaan Michiels en Pascal Sertyn

foto: DANN

Ze bestaan nog, de gesloten familie-burchten die rond de keukentafel bedrijfsbeslissingen bedisselen. Het liefst

blijven ze buiten schot van de media, zeker als het over hun vermogen gaat. Binnen die familie-burchten worden zonen, of - heel zelden - dochterslief in alle stilte voorbereid om het familie-imperium voort uit te bouwen. Wij onderzochten in een serie van zeven afleveringen welke opvolgers binnen enkele jaren een stempel op de Belgische economie gaan drukken. Maar het proces van opvolging binnen een familie ligt nog vaak in een taboesfeer. De pater familias kan geen afscheid nemen, de verdeling van het kapitaal zorgt voor afgunst of wrevet, er zijn zonen of dochters die zich miskend voelen, er zijn verschillende strekkingen binnen de familie over het groeitempo van het bedrijf, het al dan niet aantrekken van een extern management of vreemd

kapitaal, enzovoort. Dat uitspitten is een vorm van onderzoeksjournalistiek. Ten onrechte wordt onderzoeksjournalistiek nog automatisch geassocieerd met gerechtelijke dossiers. Ook het blootleggen van macht en familiale relaties is dat. Het vergde heel wat onderzoek en overredingskracht voor we bij de families binnen geraakten. Een voorbeeld. Bij een textielfamilie klopten we verschillende keren vruchteloos aan. Pas toen bleek dat we al heel gedetailleerde informatie konden voorleggen over de verschillende bedrijven waarin de verschillende familieleden met hun kapitaal zaten, we verschillende getuigenissen van rechtstreeks en onrechtstreeks betrokkenen hadden verzameld (werknemers, sectorgenoten, bevriende families, investeerders, bankiers, enz.), we alle informatie uit jaarverslagen en financiële rapporteringen hadden samengebracht, ging de deur met een kier open. Er werden twee opvolgers geportretteerd die niet eerder in de pers gekomen waren. De verkaveling van het familiepatrimonium over vier takken werd volledig in kaart gebracht. Het artikel nam, "slechts" één krantenpagina in beslag - maar er was wel drie maand aan gewerkt.

14de Kamer milder gestemd voor journalisten

Journal du Mardi vrijuit na reeks over sekte

Een kritische reportage over een sekte - scherpe titels inclus - heeft het Franstalige blad Le Journal du Mardi geen veroordeling opgeleverd. De uitspraak is vooral opvallend omdat ze van de 14de Kamer van de Brusselse burgerlijke rechtbank komt.

Pol Deltour

Die 14de Kamer had tot nader order de reputatie van een heuse bloedkamer voor de pers. De ene journalist na de andere uitgever werd er tot de betaling van aanzienlijke sommen veroordeeld voor een negatieve kritiek hier of een sensationele toonzetting daar. Met een vonnis 24 oktober jl. lijkt de 14de Kamer een heel andere koers te gaan varen. Heeft het te maken met het feit dat niet langer Françoise Weill de voorzittersstoel bekleedt?

De zaak was aangespannen door Georges Lethé, een Brusselse advocaat. Hij was in het najaar van 1999 door Le Journal du Mardi (tegenwoordig Journal du Samedi) opgevoerd als de voorman van de sekte Communauté du Caillou. Journaliste Donatienne Stévigny maakte daarbij gewag van "praktijken van indoctrinatie en mentale manipulatie" en van financiële malversaties. Het Brusselse parket was trouwens aan een onderzoek begonnen.

Niets van aan, fulmineerde advocaat Lethé, die naar de rechtbank trok met een schadeclaim van 5 miljoen tegen Stévigny en haar hoofdredacteur Michel Bouffieux. Lethé stoorde zich vooral aan de negatieve sfeerschepping rond zijn 'communauteit'. En het Brusselse parket had zijn onderzoek inmiddels zonder gevolg afgesloten, wist hij.

Evenwichtig genoeg

De Brusselse rechtbank had dus te oordelen of de journalisten voldoende zorgvuldig hun werk hadden gedaan. Dat blijkt het geval te zijn. Donatienne Stévigny "heeft een waarachtig onderzoek gevoerd, en publiceerde dus niet lichtzinnig", staat in het vonnis. Haar bronnenmateriaal weegt dan ook niet licht: het verslag van de parlementaire onderzoekscommissie rond sekten (!), diverse getuigenissen van (ex-)leden van de Communauté du Caillou, nog andere getuigenissen, processen-verbaal van de Brusselse gerechtelijke politie. Bovendien, aldus de rechtbank, ruimde de journaliste ook plaats in voor positieve aspecten van Lethé's gemeenschap. Ze liet hem en een medewerkster uitdrukkelijk aan het woord, en zo kon Lethé alles ontkennen wat Stévigny over hem schreef. Uit het vonnis: "De journaliste kan bijgevolg niet verweten worden partijdig te zijn geweest of sommige getuigenissen geprivilegieerd te hebben en andere genegeerd, op het gevaar af de vrijheid van mening en meningsuiting van haar inhoud te ontdoen." En nu de berichtgeving als zodanig niet foutief kan worden genoemd, maken ook de titels en quotes in de tekst geen probleem uit. Al was het maar omdat ze letterlijk uit de tekst van de artikelen zijn gelicht. Le Journal du Mardi had tegen advocaat Lethé een tegenvordering ingesteld van 100.000 frank, dit voor tergend en roekeloos geding. Maar zover wil de 14de Kamer van de Brusselse rechtbank nog niet gaan.

Europees Hof laakt inperking gerechtsverslaggeving

Frans magazine vrijuit na berichtgeving over fraudezaak

Dirk Voorhoof

Na het arrest in de zaak Le Canard Enchaîné, heeft het Europese Hof voor de Mensenrechten Frankrijk opnieuw op de vingers getikt. Albert Du Roy en Guillaume Malaurie, de directeur en een journalist van het weekblad L'Événement du Jeudi, beklagen zich in Straatsburg over hun veroordeling naar aanleiding van een artikel in het weekblad. Daarin was melding gemaakt van een klacht met burgerlijke partijstelling in de zaak Sonacotra. Het artikel bracht de vroegere baas van dit overheidsbedrijf, Michel Gagneux, in opspraak wegens frauduleuze praktijken.

Tegen Du Roy en Malaurie werd door Gagneux klacht ingediend wegens het publiceren van informatie die verband hield met de burgerlijke partijstelling in een strafzaak. Een Franse wet van 2 juli 1931 verbiedt de publicatie van dergelijke informatie. De uitgever en de journalist werden in 1994 veroordeeld tot een geldboete en een burgerlijke schadevergoeding. Volgens het Parijse hof van beroep was de sanctie een gerechtvaardigde toepassing van de wet van 2 juli 1931, die gericht is op het waarborgen van het vermoeden van onschuld van personen tegen wie klacht met burgerlijke partijstelling werd ingediend. In 1996 bevestigde het Franse Hof van Cassatie deze veroordeling.

België

Het Straatsburgse Hof is het evenwel met deze zienswijze niet eens. In het arrest van 3 oktober 2000 erkent het Hof dat journalisten in hun verslaggeving over strafzaken bepaalde restricties in acht moeten nemen, enerzijds om de goede werking van justitie niet te belemmeren, anderzijds om het vermoeden van onschuld van de betrokken personen niet in het gedrang te brengen. Maar de Franse wet van 1931, die een algemeen verbod oplegt aan de media om te berichten over strafzaken die zijn ingesteld na burgerlijke partijstelling, acht het Hof te verregaand. Immers, ook dergelijke strafprocedures kunnen verband houden met een maatschappelijk belangrijke zaak, zodat de media in de mogelijkheid moeten zijn om erover te berichten. Het Hof concludeert dat de veroordeling van de directeur en de journalist een vorm van overheidsinmenging is die de toets aan artikel 10 EVRM niet kan doorstaan.

Enkele jaren geleden drong de toenmalige Belgische procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, Jacques Velu, erop aan dat de Belgische wetgever een analoge strafbepaling zou uitvaardigen betreffende de gerechtsverslaggeving als de Franse wet van 2 juli 1931.

Zich verzekeren voor beroepsaansprakelijkheid: een aanrader

De verzekering voor beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstand die de AVBB voor haar leden heeft ondertekend, is niet uitsluitend bedoeld voor journalisten die te maken hebben met 'gevoelige' dossiers, belangrijke faits divers of grote reportages. Zij is bestemd voor alle beroepsjournalisten of stagiaars, zowel zelfstandige als loontrekkende.

De laatste jaren is het aantal gerechtelijke vorderingen tegen journalisten aanzienlijk aan het stijgen. Deze vorderingen hebben niet enkel betrekking op de zogenaemde 'media-ontsporingen' in belangrijke politieke en/of gerechtelijke dossiers. Evengoed betreft het schadeclaims van gewone particulieren, slachtoffers, commerciële bedrijven...

Wie kent de reclamaties niet: "u heeft mijn standpunt verdraaid" - "u heeft mij ten onrechte geciteerd" - "u heeft mijn naam gekoppeld aan feiten waarmee ik niets te maken heb" - "zelfs indien hetgeen u schrijft juist is, bezorgt dit mij morele en materiële schade" - "u heeft niet het recht feiten te vermelden uit mijn privéleven".

Bovendien zijn er op gerechtelijk niveau twee ontwikkelingen waar te nemen. Enerzijds gaan rechtscolleges steeds meer in op schadeclaims gaande van 10.000 tot 100.000 frank in plaats van zich zoals vroeger te beperken tot een symbolische frank. Anderzijds stelt het gerecht de uitgevers van persbedrijven en andere mediabazen buiten de zaak, van zodra de journalist gekend is. Dit heeft tot gevolg dat de journalisten zelf hun gerechtelijke verdediging moeten torsen en dat ze zelf moeten opdraaien voor een eventuele schadevergoeding. De meeste uitgevers bepleiten dan ook systematisch hun niet-verantwoordelijkheid voor de rechtbank, ook al zijn er - gelukkig - nog altijd sommigen die wel aanvaarden tussenbeide te komen bij de betaling van een opgelegde schadevergoeding of gerechtskosten.

De verzekering die we u voorstellen kost 1.500 frank per jaar (1.000 frank voor wie reeds intekende voor 31 juli 1998) en beoogt drie dingen :

1) **Rechtsbijstand** voor de burgerlijke rechtscolleges, de strafrechtscolleges en - voor de journalist in loonverband - voor de arbeidsrechten, dit vanaf de "schadeclaim" (zijnde een klacht, een oproeping door de politie, een protestbrief van een rechthebbende, de dreiging om naar het gerecht te stappen, een ontslag...). In al die gevallen geniet de verzekerde van rechtsbijstand met inbegrip van de erelonen van een advocaat.

2) **Het dragen van eventuele schadevergoedingen** waartoe de journalist veroordeeld kan worden, dit tot een bedrag van 10 miljoen frank. Gedekt wordt de schade veroorzaakt aan derden in de uitoefening van zijn of haar journalistieke activiteit. Het gaat onder meer om de schade die voortvloeit uit fouten, vergissingen, onnauwkeurigheden, weglatingen, indiscreties, maar evengoed uit het verlies, de vernietiging of de verdwijning van documenten die om beroepsredenen bijgehouden werden.

3) **Tenslotte is er de dekking van lichamelijke, stoffelijke of onstoffelijke schade** die de journalist bij de uitoefening van zijn beroep aan een derde toebrengt.

Voor meer info : het AVBB- secretariaat of Marie Van den Wouwer bij verzekeraar MARSH

Tel. 02/674.91.06 - fax 02/674.99.52

e-mail marie.vandenwouwer@marshmc.com

Hieronder vindt u alvast een inschrijvingsformulier.

Gebruik voor betaling van uw premie het bijgevoegde overschrijvingsformulier.

INTEKENFORMULIER VERZEKERING BEROEPSAANSPRAKELIJKHEID EN RECHTSBIJSTAND

Naam (in hoofdletters) :

STATUUT : LOONTREKKEND ZELFSTANDIG

Voornaam:

MEDIUM (omcirkel het het toepasselijke cijfer) :

1= dagblad 2 = magazine 3 = ander geschreven medium (welk)
4 = radio 5 = TV 6 = ander medium (welk)

Erkennings/Stagenummer:

Ondergetekende verklaart in te tekenen vanaf 1 januari 2001

Straat:

bij de collectieve polis Beroepsaansprakelijkheid en Rechtsbijstand, ondertekend door de AVBB en bemiddeld door Marsh, Vorstlaan 24, 1170 Brussel

Postnummer:..... Plaats:

Tel. privé : Tel. werk:

De jaarlijkse premie van 1.500 frank stort ik op rekening nr. 068-0728070-15 van de AVBB (1.000 frank voor wie intekende vóór 31 juli 1998)

Fax. privé : Fax werk :

GSM : E-mail :

Datum : Handtekening :

De Lloyd in Duitse handen: redactie positief

Aad van Maanen

foto: Johan Van Cutsem

Eind vorige maand werd de Antwerpse transportkrant De Lloyd overgenomen door de Deutsche Verkehrsverlag (DVV), uitgever van de Deutsche Verkehrszeitung en enkele tientallen andere publicaties voor de transportsector in een stuk of twaalf Europese landen. De nieuwe 'strategische partner' (zoals dat in managerstaal heet) neemt een belang van 74 procent in de nieuwe NV De Lloyd. De redactie heeft dit nieuws positief ontvangen, ook al blijft

ze nog met een aantal openstaande vragen zitten, zo vertelt redacteur Jean-Louis Vandevoorde. Met dit bericht kwam een einde aan een maandenlange onzekerheid, waarbij de redactie zelfs even vreesde voor het voortbestaan van de krant. Dat De Lloyd zich aansluit bij een grote uitgevergroep, die is gespecialiseerd in dezelfde sector, ziet de redactie als een geruststelling, en zelfs als een mogelijke versterking van de eigen activiteiten. De Duitse groep kan, in vergelijking met de huidige aandeelhouders (voornamelijk bedrijven in de maritieme sector), een 'verfrissende impact' hebben, aldus

Vandevoorde. 'Het is een groep die weet wat een krant is, die de krantenmarkt kent'. Ook het feit dat de groep zich bereid verklaard heeft in de Lloyd te investeren, is bemoedigend. De 35 personeelsleden, onder wie negen journalisten, van de uitgeverij Antwerpse Lloyd (die minstens drie jaar aandeelhouder - 'lokale verankering' - blijft) gaan over naar de nieuwe NV. Maar de redactie zit nog met een paar vragen. Wat gaat DVV doen met de Franstalige editie van de krant, Le Lloyd? Die wordt gemaakt voor ongeveer een kwart van de circa 10.000 lezers. Gaat DVV die opdoeken of juist gebruiken als platform voor het bewerken van de Franse markt, waar de Duitsers zeggen actiever te willen worden? Een andere vraag draait om de periodiciteit van de Lloyd. Momenteel verschijnt de krant vijf keer per week, maar andere gespecialiseerde transportkranten, zoals de Deutsche Verkehrszeitung of het Nieuwsblad Transport, komen maar twee of drie keer per week uit. Tenslotte wacht de redactie af wat de aangekondigde samenwerking met Transmedia, een Belgische dochter van DVV en uitgeefster van het maandblad Transport Echo, in de praktijk zal opleveren. Vandevoorde stipt aan dat de redacteurs van het maandblad een minder goed statuut hebben dan de redacteurs van de Lloyd. De nieuwe bazen hebben aangekondigd binnen de zes maanden met een ondernemingsplan te komen, waarin over deze vragen duidelijkheid verschaft zal worden. Intussen ziet de redactie aan de Antwerpse Eiermarkt de toekomst onder Duitse vleugels wel zitten.

Verschijsning Het Vrije Waasland niet voor morgen

Het Vrije Waasland is overgenomen. Zonder veel ruchtbaarheid nam Walter Verbraeken uit Waasmunster (Stekene) het regionale informatieblad over. De overname slaat vooral op de titel en het archief. Personeel was op het ogenblik van de overname niet meer in dienst. En over onroerend goed beschikte Het Vrije Waasland niet. Walter Verbraeken is actief als aannemer met de gelijknamige firma 'Verbraeken Constructions bvba'. "Vooral het verknocht zijn met de streek deed mij besluiten om te kopen. Het Vrije Waasland is in de streek nog altijd een begrip. Ik wil niet dat dit verloren gaat." Een onmiddellijke verschijning van het regionale informatieweek-

blad zit er niet in. "Eerst wil ik nagaan wat realiseerbaar is. En hierbij liggen alle pistes open. Dat betekent ook dat de kans bestaat dat ik de titel doorverkoop wanneer het niet haalbaar zou zijn om opnieuw van start te gaan", aldus aannemer Verbraeken. Ondertussen zijn de gewezen medewerkers van Het Vrije Waasland in een juridische strijd verwickeld tegen de vorige uitgever NV Regionale Pers. Gezamenlijk claimen de medewerkers meer dan één miljoen frank aan achterstallige medewerkersvergoedingen. Die schulden werden niet overgedragen.

Laurent Coppens

Vlaamse Geschillenraad: VRT-journalist mag Tom Steels vragen stellen in het Frans

3 juli 2000, Ronde van Frankrijk. Tom Steels rijdt zegevierend over de meet. Vreemd is het natuurlijk wel, wanneer je dan in de rechtstreekse televisieverslaggeving VRT-journalist Karel Van Nieuwekerke enkele vragen aan Steels hoort stellen in het Frans. Toch kan het, althans voor de Vlaamse Geschillenraad voor Radio en Televisie. De Geschillenraad verklaarde op 4 oktober jl. een klacht tegen de VRT onontvankelijk omdat geen enkele bepaling in de decreetgeving hem toelaat een oordeel te vellen over het taalgebruik in een informatief programma van de VRT. Dat journalist Van Nieuwekerke coureur Steels een paar vragen

voorlegde in het Frans, heeft overigens alles te maken met een gentlemen's agreement tussen de omroepen in het kader van de Tour. Niet-Franse ritwinnaars die dadelijk na de zege door een journalist van hetzelfde land geïnterviewd worden, zo luidt de afspraak, zullen ook enkele quotes afleggen in het Frans of in het Engels. Kwestie van niet alleen het Vlaamse of het Spaanse publiek, maar snel ook de televisiekijkers in Frankrijk en de rest van de wereld de zieleroerselen van de overwinnaar te kunnen meegeven. Dat ene meneer Van den Bossche uit Mortsel zich daar nu kan aan storen... (PD)

Mens achter het nieuws

Tine Heddebauw: Vrouwen en mannen vullen elkaar aan - dat maakt het werk zo boeiend

Wij brengen het echte nieuws van onder de kerktoren. Fotootjes van geboorten, huwelijken en uiteraard overlijdens komen de Oostendenaars ons nog elke dag brengen. Die familierubriek goed verzorgen, vinden wij belangrijk. Wij besteden ook heel veel aandacht aan het verenigingsleven. De vogelpikclub, de duivenbond tellen mee voor ons. Mensen maken het nieuws, letterlijk.

Op onze redactie wandelen nog haast dagelijks mensen binnen met persoonlijke, maar daarom niet onbelangrijke klachten en vragen. Wij proberen daar iets aan te verhelpen. Iemand die zich ergert aan het feit dat voor zijn voordeur het trottoir al vier weken open ligt, vindt gehoor bij ons. En ... wij stelden al herhaaldelijk vast dat 'De Zeewacht' tot in Brussel gelezen wordt, en stof voor reportages oplevert, bijvoorbeeld in Afrit 9.

[Ann Deceunynck](#)

Foto: Michel Vanneuville

Tine Heddebauw (39) is sedert april 1999 hoofdredacteur van 'De Zeewacht'. Zij leidde vanaf toen een zeskoppige, volledig vrouwelijke equipe. Sedert 'De Krant van West-Vlaanderen' begin 2000 overgenomen werd door Roularta, zit er opnieuw een mannelijke redacteur in hun midden aan de Torhoutsesteenweg 52-54 te Oostende. Hij doet er de redactie van Het Wekelijks Nieuws - Editie Kust. Werken met vrouwen of mannen maakt voor Tine in principe niet echt veel uit. 'Vrouwen en mannen vullen elkaar aan. Precies dat maakt het samenwerken zo boeiend'.

Tine hanteert eerlijke journalistieke principes, en toont zich daarin geëngageerd - ook buiten haar redactie. Een jaar geleden staken een groepje Oostendse beroepsjournalisten de koppen bijeen. Begin 2000 startten ze met JOW, dat staat voor Journalistenvereniging Oostende-Westkust. Via een regionale beroepsvereniging willen ze in de arrondissementen Oostende, Veurne en Diksmuide de krachten bundelen van alle journalisten 'die om den brode schrijven'. Ook correspondenten die dagelijks met journalistiek bezig zijn, hebben

toegang tot de vereniging.

Tine werd meteen gevraagd als voorzitter. 'Omdat het zo mooi staat dat een vrouw de bloemen afgeeft aan een gastspreker'. Tine benadrukt dat de organisatie géén vriendenkring is, maar dat zij service wil bieden voor alle instanties, overheden, verenigingen en individuele personen die op hen een beroep willen doen. Speciaal met dit doel werden twee commissarissen aangesteld als contactpunten. JOW organiseert ook journalistiek gebonden activiteiten 'die moeilijk te regelen zijn voor een journalist alleen'. Diverse sprekers werden uitgenodigd. En tijdens zijn maidentrip mochten de beroepsjournalisten de voorbije zomer mee varen met de nieuwe Oostendse 'Garnalenboot'.

De journalistieke microbe heeft Tine al van jongsaf te pakken. Na haar studies als regentes volgde ze de tweejarige opleiding aan het Instituut voor Journalisten te Brussel. Haar vader Raymond was 35 jaar lang de vaste redacteur vanuit Oostende voor Gazet van Antwerpen. In 1985 nam Tine, jongste in een reeks van vijf dochters, die job van hem over. Vader Raymond moest toen vroegtijdig afhaken na een trombose. Voordien deed Tine haar eerste werkervaring op bij onder meer ... De Zeewacht. Na haar herstructurering in 1997 hield de Gazet van Antwerpen het in West-vlaanderen voor bekeken. Een tijdlang werkte Tine nog op de redactie 'Waas' in Sint-Niklaas, maar ook dat bleek niet houdbaar.

Korte tijd later kon Tine aan de slag bij Roularta. Aanvankelijk werkte zij in Roeselaere mee aan de bijlage 'De Krant van West-Vlaanderen'. In 1999 volgde zij afscheidnemend hoofdredacteur Willy Helmoortel op bij 'De Zeewacht'. Deze meer dan honderd jaar oude weekkrant met familiale structuur werd twee decennia geleden reeds verkocht aan Roularta.

Tine verloor in 1994 haar echtgenoot, free-lance journalist Filip Van Belle, toen die aan een slepende ziekte overleed. Free-lance journalist Jan Van Belle, broer van Filip, stond dit jaar mee aan de wieg van de Journalistenvereniging Oostende Westkust.

In mei 2000 trouwde Tine opnieuw. Behalve voor haar ene passie, de journalistiek, voorziet Tine sindsdien ook de spreekwoordelijke tijd en ruimte voor haar man Raf en drie dochters.

Journalisten centraal bij steun aan Franstalige pers

Frans Gemeenschapsregering buigt zich over nieuw decreet

Pol Deltour

De Franse Gemeenschapsregering buigt zich over een ontwerp van decreet tot aanpassing van de steunregeling voor de Franstalige pers. Kernvoorwaarde voor financiële tussenkomst wordt dat de mediadirecties (meer) respect opbrengen voor zowel de werkomstandigheden als de intellectuele onafhankelijkheid van hun redacties.

In de Toelichting bij het voorontwerp worden spijkers met koppen geslagen. De sector van de geschreven pers is meer en meer onderhevig aan een sterke economische concentratie, wordt gezegd. "Hierdoor is het merendeel van de titels in handen gekomen van maar enkele ondernemingen. Deze beschikken momenteel over een volledige vrijheid bij het toewijzen van de steunmaatregelen van de overheid aan de titels die ze uitgeven."

Daar wil de nieuwe minister van Media, Richard Miller (PRL), dus iets aan doen. Maar zijn voorontwerp, dat overigens al onder zijn voorganger Corinne De Permentier tot stand kwam, gaat verder dan dat. Want "ook al is het economische aspect essentieel voor het overleven van een perstitel, de redactionele kwaliteit en de onafhankelijkheid van de journalisten zijn dat eveneens."

Het decreetsontwerp voorziet in de oprichting van een Centrum voor de Hulp aan de geschreven pers. Dat moet, onder het gezag van de Franse Gemeenschapsminister voor de Audiovisuele Media, de fondsen verdelen die beschikbaar zijn. In de allereerste plaats is dat een jaarlijkse overheidsdotatie van 36 miljoen, verder gaat het om vaste percentages van de reclame-inkomsten van de RTBF en de private televisie- en radio-omroepen in de Franse Gemeenschap.

Titels

De steun zal enkel nog aan titels worden toegekend. Het geld moet bovendien besteed worden aan de bekostiging van redactionele activiteiten, aan de modernisering van de uitgeeftechnieken of aan aanpassingen aan de nieuwe communicatietechnologie.

Steunverlening is verder afhankelijk van "de effectieve toepassing van de

deontologische code die gemeenschappelijk is aan uitgevers en journalisten, en van het respect door de ondernemingen van de sectoriële collectieve akkoorden en van de wetgeving op het journalistieke auteursrecht." In dezelfde lijn moet de onderneming de (bezoldigde) journalisten erkennen als volwaardige gesprekspartner, dit in de vorm van een door hen opgerichte 'société'. Die 'société' moet geconsulteerd worden over de aanstelling van de hoofdredacteur, over wijzigingen van de redactionele lijn, en in het algemeen over alles wat de morele belangen van de journalisten betreft. De AJP, tegenvoeter van onze VJ, krijgt bij dat alles een adviseerende rol. Net zoals de beroepsverenigingen van dagbladuitgevers (JFB) en van magazine-uitgevers (Febelma).

Laatste voorwaarde voor toekenning van perssteun betreft de opname in het gesteunde blad van vijf pagina's 'informatie van algemeen belang' per jaar.

Startsubsidie

De steunmaatregelen zelf ten slotte worden in vijf categorieën opgedeeld. Nieuwe titels zouden aanspraak kunnen maken op een startsubsidie gedurende drie jaar. Speciale aandacht gaat verder naar uitgaven met zwakke publicitaire inkomsten (minder dan 100 miljoen per jaar voor dagbladen, minder dan 30 miljoen per jaar voor magazines). Een derde soort van steun is bestemd voor dagbladen die zich bijna uitsluitend toeleggen op informatie, analyse of commentaar in verband met politiek, economie of de sociale sector.

Een vierde categorie van hulp moet de aanwerving van bezoldigde journalisten bevorderen, of nog de "ontwikkeling van programma's voor de vorming van de lezer tot burgerschap", of nog de aanpassing van het medium aan de moderne communicatietechnologieën. Enveloppe nummer vijf tot slot is bestemd voor de vrijwaring van de grootst mogelijke verscheidenheid in de schoot van de algemene dagbladers.

Jobbank

Story zoekt een journalist/reporter die spraakmakende 'story's' kan schrijven in het wereldje van media en showbizz. E-mailen kan naar gmesens@mediaxis.be.

Goed Gevoel, toonaangevend lifestyle- en gezondheidsmagazine van Sparta (De Persgroep), zoekt een ervaren journalist die nieuwsgierig is naar wat mensen beweegt, beroert en overkomt en die interesse heeft voor psychologie en maatschappelijke tendenzen. E-mailen kan naar sollicitatie@persgroep.be.

Netwerk, multimediablade van De Persgroep, zoekt een journalist/redacteur die een grondige technische kennis van de multimediawereld combineert met een vlotte pen. E-mailen kan naar sollicitatie@persgroep.be.

Trends zoekt een web-redacteur die geboeid is door nieuwe technologieën en die een ruime financieel-economische belangstelling heeft. E-mailen kan naar rpauwels@roularta.be.

Weekend Knack zoekt een eindredacteur(-trix) die ook creatief moet kunnen schrijven en voeling hebben met foto's en lay-out. E-mailen kan naar mdesutter@roularta.be.

Het Laatste Nieuws zoekt journalisten en eindredacteurs. Zij moeten 'top-journalisten' zijn, 'nieuws ruiken', een 'verhaal kunnen schrijven' en 'naar de top willen'. E-mailen kan naar sollicitatie@persgroep.be.

Het Symfonieorkest van Vlaanderen zoekt een communicatieverantwoordelijke die zal instaan voor de relaties met de media, de redactie van het driemaandelijkse magazine e.d. Telefoneren kan naar 050/84.05.87.

AZ Sint-Blasius, ziekenhuis in Dendermonde, zoekt een communicatiemedewerker die zal instaan voor de uitbouw van interne en externe communicatie. De betrokkene moet de noden detecteren, de bestaande kanalen en communicatievormen verbeteren. Schrijven kan naar de heer H. Casteleyn, Algemeen directeur, Kroonveldlaan 50 te 9200 Dendermonde.

Handicap International zoekt een verantwoordelijke communicatie en informatie die de externe en interne communicatie zal verzorgen, het imago bewaken. Ervaring in de wereld van vrijwilligerswerk is een noodzaak. E-mailen kan naar anne.capelle@handicap.be.

Nur-Touristic Benelux, toeristische groep waartoe Neckermann, All Seasons, Pegase en Sunsnacks behoren, zoekt een web-redacteur die de inhoud van de websites coördineert en de eindredactie verzorgt van de e-zines. Solliciteren kan bij jobs@nurtouristic.be.

Red Bull 'Energy Drink' zoekt een communicatiemanager die verantwoordelijk wordt voor de interne en externe communicatie, de relaties met de media, het opstellen van persberichten e.d. E-mailen kan naar peter.vandevelde@jetimport.be.

Omron Electronics 'Marketing en Communicatie' zoekt een communicatietalent dat o.a. verantwoordelijk zal zijn voor Omron Contact, een magazine dat verspreid wordt bij 10.000 professionals. E-mailen kan naar sonja.de.vos@eu.omron.com.

Nieuws uit de verenigingen

Onder embargo

Lukas Lodewijk Vanheerentals, le nouveau né est arrivé! De jongste spruit - vijfde zoon op een rij - van Birthe en Luc Vanheerentals zag het levenslicht op 30 november. De zelfstandigen van de VVJ zullen het geweten hebben. Vierentwintig uur lang circuleerden gelukwensen via eGroups, het splinternieuwe e-mail circuit waarlangs de Vlaamse zelfstandige journalisten sedert eind november hun vollen stemmen. ●●● Aandacht: Het [VVJ/AVBB-secretariaat](#) kan tot nader order geen e-mail ontvangen! Het gevolg van moeilijkheden bij onze provider. Boodschappen moeten dus telefonisch, faxgewijs of met de goeie oude post. ●●● Patrick Martens, ex-Belang van Limburg, verlaat na een korte periode De Morgen en gaat naar Knack. Op die manier switcht hij als het ware met [Walter Pauli](#), die Knack verliet om naar De Morgen weer te keren. Alsof de heren Van Thillo en De Nolf nu ook al hun personeelsbeleid samen voeren... ●●● Ook weg bij De Morgen: [Leo Bonte](#), die er sinds mensenheugnis de mediaverslaggeving deed. Leo blijft hetzelfde werk doen, maar wel bij De Standaard. ●●● [Raymond De Craecker](#) (Het Laatste Nieuws) is opnieuw verkozen als voorzitter van de Nederlandstalige Erkenningscommissie. [Frank Demets](#) (Trends) is secretaris. Dat heeft de Erkenningscommissie, die paritair uit beroepsjournalisten en mediadirecteuren bestaat, eenparig beslist. ●●● De NMBS kent de AVBB voor 2001 opnieuw 823 vrijkaarten toe, bestemd voor de beroepsjournalisten die vijftien jaar ononderbroken lid zijn van de AVBB. Langs deze weg drukken we graag onze erkentelijkheid hiervoor uit. ●●● [Johan Thuy](#) heeft Rosanne Germonprez opgevolgd als nieuwe woordvoerder van Marc Verwilghen. Thuy was tot vorige maand eindredacteur bij Koppen, en is ook als communicatiespecialist verbonden aan de universiteit van Gent. ●●● Er is nog meer nieuws over [minister Verwilghen](#). Sinds hij vernam dat VTM het programma 'Oproep 2020' schrapt wegens tegenvallende kijkcijfers, heeft de minister plannen om 'een aanbesteding' uit te schrijven. De VRT is kandidaat-opvolger 'als het programma niet teert op sensatie en als het het onveiligheidsgevoel van de burger niet vergroot'. ●●● Het fileprobleem speelt de personeelsreclutering van [Roularta](#) parten. Toen een nieuwe aanwerving voor Weekend Knack zo goed als helemaal beklonken was, haakte een journaliste toch nog af omdat ze tijdens haar sollicitatie-uitstap had beseft dat het dagelijkse pendelen van Gent naar het Brussels Media Centre een toch nogal tijdrovende bezigheid zou worden. ●●● [Stijn De Preter](#), die eerder eindredacteur was bij De Standaard en ook redacteur bij Trends, verliet de journalistiek. Hij werkt sedert enkele weken als communications manager bij een softwarebedrijf. ●●● Free-lance journalist [Koen Mortelmans](#) heeft een boek geschreven over de rijke historie van zijn gemeente Wommelgem. Hij beschrijft de dorpsgeschiedenis van 1860 tot 1970. ●●● [Marc Helsen](#) heeft beslist zijn Grote Trek, waarvan hij sedert januari 2000 dagelijks verslag uitbrengt in Het Nieuwsblad, nog met zes weken te verlengen. 'Om ook over Afrika op een boeiende manier te kunnen berichten, is die extra tijd noodzakelijk'. Marc Helsen heeft inmiddels tijdens zijn wereldreis kunnen vernemen dat de rechten van zijn film 'Alaska, de laatste wildernis', die hij in 1997 maakte i.s.m. zijn vriend en cameraman Karl Hendrickx, gekocht werden door de natuurzender National Geographic. ●●● [Lukas Jacobs](#), in 1999 gedurende enkele maanden als journalist aanwezig op de regionale redactie van Gazet van Antwerpen, wordt burgemeester van Kalmthout. Jacobs (32) verliet De Gazet voor een job als medewerker van minister Stefaan De Clerck.

Hernieuwing abonnement voor 2001

In januari 2001 gaat De Journalist-nieuwe-stijl - het magazine dat voor u ligt - zijn tweede jaargang in. Voor VVJ-leden stelt dat geen enkel probleem: hun lidgeld voor 2001 dekt ook een nieuw jaarabonnement op De Journalist.

Voor alle andere abonnees die sinds januari 2000 ons magazine ontvangen, bieden we nu reeds de mogelijkheid in te schrijven op een abonnement voor 2001.

Dat kan door onderstaand formulier in te vullen en het (onveranderd gebleven) abonnementsgeld over te schrijven op rekening

nummer 210-0309194-10 van VVJ/De Journalist, Steenkoolkaai 9 b - 1000 Brussel, dit met vermelding 'abon2001'.

Pro memorie: het abonnementsgeld bedraagt

- 3.200 Bef voor gewone abonnees

- 1.500 Bef voor leden van de AJP (Franstalige journalisten) en van de VJPP (Periodieke Pers)

- 1.500 Bef voor studenten.

U ontvangt een factuur.

Bedrijf

Naam en voornaam :

Volledig adres :

Tel. contactpersoon : E-mail :

wenst abonnement op De Journalist te verlengen vanaf 1/01 tot 31/12/2001

wenst abonnement niet meer te verlengen voor 2001

Terugzenden of faxen naar VVJ-secretariaat - Steenkoolkaai 9 b- 1000 Brussel

Tel. 02/229.14.70 - fax 02/223.02.72 - e-mail : avbb@belgian-journalist.be

Binnenpret of nieuwe **wet?**

Koninklijk besluit of wetsvoorstel?

Wie lijdt er deze week gezichtsverlies voor een parlementaire commissie?

Heet nieuws uit de gemeenteraad, de Wetstraat of het Kremlin. Kortom: politiek in de ruimste zin van het woord. Interessante artikels en reportages geven antwoord op alle vragen.